

Nr 48.

Av herr **Hage m. fl.**, om anslag till uppförande av bostadshus med smålägenheter.

Bostadsbristen har under kristiden tillvuxit på ett oroande sätt. Den sociala vantrevnad, som därav blivit en följd speciellt inom städerna och de större industriorterna, har tagit sig allt mera markanta former, t. ex. genom provisoriskt inhysande av husvilla personer i skolsalar och andra offentliga lokaler ävensom genom ett inneboendesystem, som gått så långt i tillämpning, att det ej kan ytterligare utvecklas. Det är numera ej alls ovanligt, att en lägenhet, som under normala förhållanden avsetts för en familj ur arbetare- eller medelklassen, numera innehaves gemensamt av tre à fyra dylika. Och likväl kan det då förekomma, att i dessa familjer innebo ogifta personer, så att försörjningsenheterna i en sådan lägenhet kunna uppgå till en 8 à 9 stycken, ja kanske till och med ännu flera. Och i de allra flesta fall har denna trångboddhet föranletts av bristande tillgång till bostäder men ej av bristande ekonomiska tillgångar.

Den sak, som här berörts, är emellertid så grundligt behandlad dels i dagspressen och dels genom undersökningar och dels slutligen genom motioner och anföranden i riksdagen, att det ej finnes anledning att ytterligare här ingå på densamma.

Det har, då denna fråga förekommit i riksdagen, invänts, att ordnandet av denna angelägenhet är en kommunernas egen fråga. Nu är det emellertid en känd sak, att kommunerna eller åtminstone de flesta av dem för närvarande laborera med mycket svår ekonomi och tvingats att höja sin kommunalskatt med mycket avsevärda belopp, vilket särskilt framkommit genom uppgifter, som under de senaste tiderna gått genom pressen. En stark belastning av kommunernas budget för bostadsändamål

medför också en alltför kännbar ekonomisk påfrestning på folk med små inkomster, då, som bekant, våra ännu gällande kommunalskatteförordningar utgöra hinder för dessa utgifters uttaxerande på ett mera rättvist sätt med progressivitet uppåt mot de större inkomsttagarna. Ett placering av dessa utgifter uteslutande på kommunernas utgiftssidor medför också för kommunerna en mycket ojämn och för vissa kommuner synnerligen tryckande beskattning, under det att placering av utgifterna med *någon* del i statsbudgeten verkar i utjämnande riktning.

Dessa synpunkter borde ha fått komma till uttryck i statsverkspropositionen och resulterat i en ökning av statsanslaget för bostadsbygge. Så har emellertid ej skett. Tvärtom har föreslagits en nedsättning. Huru denna nedsättning fortgått under kristiden framkommer av det förhållandet, att för detta ändamål

år 1917	beslöts	ett	anslag	med	4	millioner
» 1918	»	»	»	»	3	»
och » 1919	föreslås	»	»	»	2	»

Samtidigt härmed har bostadsbristen och trångboddheten fördubblats, ja kanske tredubblats och byggnadskostnaderna ökats på liknande sätt, vadan det nu begärda anslaget i verkligheten innebär en nedsättning till $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{5}$ av det anslag, som beviljades vid 1917 års riksdag, då statsanslaget för första gången gavs för detta ändamål.

Det är visserligen sant, att statens budget för närvarande är synnerligen ansträngd — men naturligtvis ej mera än vad kommunernas budget är. Men samtidigt som man måste erkänna detta, måste man också medgiva — och detta har intygats av representanter från såväl liberalt som socialdemokratiskt håll — att mycket stora prutningar utöver dem, som redan skett, kunna vidtagas å fjärde och femte huvudtitlarna. Det vore i så fall lämpligt att använda åtminstone en del av de pengar, som på detta sätt lösas, för här ifrågakommande ändamål. Men skulle riksdagen ej komma att besluta en sådan avprutning, återstår alltid vägen med någon ökning av beskattningen av de större inkomsterna och förmögenheten, och torde det bli möjlighet att i ett annat sammanhang framföra förslag om en sådan ökad beskattning för att åstadkomma möjlighet att nu uppföra i budgeten ett anslag av 8 millioner för nämnda ändamål. Ett anslag av denna summa torde visserligen snarare vara för litet än för stort, men står i överensstämmelse med vad undertecknad Hage påyrkade vid 1918 års lagtima riksdag.

Vi förutsätta, att utskottet, om det härtill finner anledning, själv kan i sin motivering föreslå den ändring av nu gällande villkor för erhållande av anslag, som eventuellt kan anses behöva vidtagas av Kungl. Maj:t. Som

dylika ändringar kunna möjligen ifrågasättas, att kommuner med lägre kommunalskatt erhålla proportionsvis mindre anslag än kommuner med större sådan skatt. Även andra jämkningar och förändringar i nämnda villkor kunna möjligen tänkas.

Slutligen kan det ej undgå att väcka uppmärksamhet, att departementschefen förklarar, att han ej vill uttala sig om *huruvida* överhuvudtaget något anslag å 1919 års tilläggsstat skall utgå eller ej. Det anslag, som uppförts i staten, har alltså endast *beräknats*, ej upptagits definitivt. För att för alla händelser åstadkomma ett anslag och därtill ett någorlunda tillfredsställande sådant, hemställes alltså,

att riksdagen måtte anslå till understöd för uppförande av bostadshus med smålägenheter på tilläggsstat för år 1919 ett förslagsanslag av högst 8,000,000 kronor.

Stockholm den 18 januari 1919.

Ernst Hage.

C. O. Johansson.

I. Vennerström.

L. Alvin.

H. Hansson
i Rättvik.

Sten Berglund.

O. W. Lövgren.

